

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, som er forelagt den af Cour d'Appel de Nancy ved dom af 24. januar 1978, for ret:

Artikel 4, stk. 4, i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at denne forordning ikke finder anvendelse på sådanne sociale ydelser til tidligere krigsfanger som omhandlet i artikel L 332, stk. 2, i den franske lov af november 1973 om social sikring.

Kutscher	Sørensen	Bosco	Donner	Mertens de Wilmars
Pescatore	Mackenzie Stuart	O'Keeffe	Touffait	

Afsagt offentligt retsmøde i Luxembourg den 6. juli 1978.

A. Van Houtte
Justitssekretær

H. Kutscher
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT H. MAYRAS
FREMSAT DEN 15. JUNI 1978 ¹

Høje Ret.

Endnu engang anmodes Domstolen om at bekræfte den umiddelbare anvendelighed af princippet om ligebehandling af nationale statsborgere og fællesskabsstatsborgere med hensyn til udbetaling af alderspension til arbejdstagere. Det drejer sig i nærværende sag om en førtidsalderspension.

I — Ifølge fransk lov (nr. 73-1051) af 21. november 1973 beregnes alderspensionen til arbejdstagere, tidligere soldater eller tidligere krigsfanger på grundlag af den ved 65-års alderen normalt gældende takst (50%), når pensionen efter begæring kommer til udbetaling mellem det 60. og det 61. år, og den pensionssøgende har været i *fangenskab* i 54 måneder eller derover.

¹ — Oversat fra fransk.

I artikel 1, stk. 1, sidste afsnit og stk. 2 i dekret (nr. 74-1194) af 31. december 1974 om ændring af dekret (nr. 74-54) af 23. januar 1974 til gennemførelse af ovennævnte lov bestemmes det:

»Ansøgere skal for at kunne nyde godt af disse bestemmelser dokumentere varigheden af deres fangenskab og deres militærtjeneste under krig i de franske eller *allierede styrker* ved fremlæggelse, enten af deres soldaterbog eller af en erklæring udstedt af vedkommende militære myndighed, af ministeriet eller af Office *national* des anciens combattants«.

Paulin Gillard, der er sagsøger i hovedsagen, født den 6. september 1915 og belgisk statsborger med bopæl p.t. i Belgien, har arbejdet i *Frankrig*. Han var som *belgisk* soldat krigsfange i *Tyskland* fra 28. maj 1940 til 21. juni 1945 eller i mere end 60 måneder.

Som 60-årig opnåede han fra de kompetente franske myndigheder — med virkning fra 1. oktober 1975 — en alderspension på kun 25 % af sin årlige gennemsnitsløn på grundlag af *beskæftigelsesperioder* tilbagelagt i Frankrig.

Til støtte for sit afslag på at tildele ansøgeren en pension på 50 % gjorde Caisse régionale d'assurance maladie du Nord-Est især gældende, at han til dokumentation af sit tidligere krigsfangenskab kun havde fremlagt en erklæring fra det *belgiske* forsvarsministerium. Cour d'Appel de Nancy forkastede straks denne rent formelle indsigelse, der støttedes på de betingelser, hvorunder ansøgerens bevisførelse var sket. Retten ønsker imidlertid at blive oplyst vedrørende følgende tre spørgsmål:

1. Skal artikel 4, stk. 4, i forordning nr. 1408/71, i medfør af hvilken forordningen ikke finder anvendelse på »ordninger til fordel for ofre for krig eller dens følger«, fortolkes således, at den også udelukker ikke strengt erstatningsmæssige ydelser, som tildeles arbejdstagere, som alene er krigsofre i den forstand, at deres

deltagelse i krigen er til skade for dem, for så vidt angår erhvervelse af alderspension eller andre tilsvarende rettigheder såsom de særlige pensionsrettigheder i den franske lov af 21. november 1973 — artikel L 332, stk. 2, i lov om social sikring?

2. Såfremt første spørgsmål besvares benægtende, skal artikel 13, stk. 2, litra d), hvorefter en arbejdstager, der er indkaldt eller genindkaldt til militærtjeneste i en medlemsstat, er omfattet af denne stats lovgivning, fortolkes således, at artiklen også omfatter særlige alderspensionsrettigheder, som ved national lov er indført for statens forhenværende krigsdeltagere og krigsfanger på grund af disse personers status som sådanne?

3. Såfremt spørgsmål 2 besvares benægtende, er princippet om forbud mod forskelsbehandling, således som det inden for den sociale sikring indeholdes i forordningens artikel 3, stk. 1, til hinder for, at en national lov som her den franske lov af 21. november 1973 udelukker statsborgere i Fællesskabet fra en særlig pensionsrettighed, som gives forhenværende krigsdeltagere og krigsfanger i krigen 1939-1945 for deres prøvelser og indsats for deres land, idet de nævnte statsborgere i Fællesskabet alene opfylder disse betingelser over for deres egen medlemsstat?

II — Undersøgelsen af det første spørgsmål og det svar, som jeg foreslår Domstolen at give herpå, fritager mig for at dvæle længe ved de to andre, skønt de forelægges Domstolen selv for det tilfælde, at det første besvares *benægtende*.

Artikel 4, stk. 4, i forordning nr. 1408/71 bestemmer, at forordningen ikke finder anvendelse på »ordninger til fordel for ofre for krig eller dens følger«.

Den kompetente franske myndigheds hovedargument over for ansøgeren er, at bestemmelserne i den franske lov af 21. november 1973 falder ind under anvendelsesområdet for denne artikel 4, stk. 4, idet de betingelser, hvorunder de af nævnte lov omfattede ydelse eller fordele tilstås, giver dem en erstatningsmæssig karakter, der går ud over den sociale sikrings egentlige rammer: disse ydelser tildeles ikke udelukkende arbejdstagere, der er krigsofre i den forstand, at deres deltagelse i krigen har været til skade for dem med hensyn til *erhvervelsen* af alderspension (eller andre tilsvarende rettigheder). De rettigheder (i form af førtidig udbetaling og forhøjelse af taksten), som er indført ved den franske lov af 21. november 1973, udgør sådanne erstatningsydelse.

Nu tilkommer det naturligvis ikke Domstolen at kvalificere den pågældende franske bestemmelse i forhold til fællesskabsretten og især ikke at undersøge, om den omhandlede lov har en strengt erstatningsmæssig karakter eller ej, og om den *også* har til formål at holde tidligere soldater og krigsfanger skadesløse for »deres prøvelser og indsats for deres land«.

Ikke desto mindre finder jeg, at artikel 51 i traktaten og bestemmelserne i forordning nr. 1408/71 faktisk angår ydelser af en type som de her omhandlede rettigheder: det drejer sig nemlig om *indrømmelsen* eller *erhvervelsen* af retten til ydelserne samt om *beregningen* af disse, udtryk, der anvendes i Romtraktatens artikel 51 og forordningens artikler 45 og 46.

Fra det øjeblik, hvor en lov blandt andet har til formål at modvirke en afbrydelse, på grund af krigen, i erhvervelsen eller opretholdelsen af en ret til alderspension, er vi faktisk på området for social sikring og ikke på området for specielle eller særskilte rettigheder. Den omstændighed, at bestemmelserne i fransk ret findes i artikel L 332, stk. 2, i lov om social sikring, er den logiske konsekvens

af denne konstatering uden dog nødvendigvis at være den oprindelige årsag hertil.

Under disse omstændigheder finder jeg det unødvendigt at undersøge, om den omhandlede lov *også* er beslægtet med ordninger til fordel for ofre for krig eller dens følger, og om den antager karakter af national solidaritet på samme måde som hjælpen til gamle arbejdstagere. De ordninger, der er udelukket fra fællesskabsreglernes anvendelsesområde, vedrører ydelser, som *udelukkende* har til formål at erstatte de fysiske eller andre skader, som krigsofre har lidt, herunder i fransk ret dem, der er omfattet af lov om militær invalidepension og krigsofre.

Desuden kan i Frankrig det pensions-tillæg, der ved den franske lov af 21. november 1973, som er blevet til artikel L 332, stk. 2, i lov om social sikring, er fastsat til fordel for tidligere krigsfanger, sammenlægges med f.eks. en militær invalidepension, der udbetales i anledning af en kvæstelse eller en lidelse erhvervet under fangenskab.

Det må endvidere bemærkes, at det ikke er nødvendigt at benytte sig af artikel 13, stk. 2, litra d) i forordning nr. 1408/71 for rettidigt at tage perioder, der er tilbagelagt »under den belgiske fane«, i betragtning. Efter min mening angår denne bestemmelse klart kun ydelser, som er begrundet i »tiden under fanerne«, og ikke sådanne, som denne situation kun giver anledning til, og som kun har en svag forbindelse med militærtjenesten.

III — Der kan ikke længere være tvivl om, at en ordning, som den i artikel L 332, stk. 2, i lov om social sikring fastsatte, også gælder for arbejdstagere, der har en anden nationalitet end den franske, men er statsborgere i en medlemsstat (Belgien), der hørte til kredsen af allierede lande, når arbejdstagerne har kæmpet som soldater for dette land.

Det fremgår af Domstolens praksis, blandt andet af dommen Hirardin af 8. april 1976 (Sml. s. 553), at princippet om ligebehandling, der er indeholdt i Rom-traktatens artikler 7 og 48 og gentaget i artiklerne 8 i forordning nr. 3 og 3, stk. 1, i forordning nr. 1408/71, skal finde direkte anvendelse, hver gang en arbejdstager fra en anden medlemsstat og en indenlandsk arbejdstager opfylder de samme betingelser i henseende til den sociale sikring. Teksterne vedrørende betingelserne for tildeling af pensioner på den sociale sikrings område er tekster med generel rækkevidde, som skal se bort fra nationalitetskriteriet inden for rammerne af EØF, og en manglende gensidighedsklausul på dette område kan ikke påberåbes.

Da arbejdere ikke for ingenting er i våbnenes vold eller prisgivet beslutninger i den lejr, hvori de befinder sig,

kanne man mene, at arbejdstagere fra enhver medlemsstat, som er skadet af den sidste krig med hensyn til erhvervelsen af alderspension, burde have ret til, uanset uniformen eller under hvilken fane de har tjent, at nyde godt af de bestemmelser, der er vedtaget i en medlemsstat, i hvilken de har ret til ydelser, naturligvis forudsat de ikke kumulerer identiske fordele, fordi der findes en tilsvarende ordning i det land, som de har kæmpet for som soldater, og det land, hvorfra de stammer. Ved beregningen af pensionsrettighederne medregner adskillige medlemsstater år, som arbejderne har tilbragt i fangenskab; i Belgien har en kongelig anordning af 23. juni 1970 indrømmet denne ret for indehavere af »fangenskabsudmærkelsen«. Det er kun De europæiske Fællesskaber, som endnu ikke har vedtaget foranstaltninger i så henseende for deres ansatte.

Jeg foreslår, at Domstolen kender følgende for ret:

en lovbestemmelse i en medlemsstat, som giver statsborgere fra denne stat og statsborgere fra andre medlemsstater ret til at opnå medregning af en fangenskabperiode under krigen 1939-1945, medens de gjorde tjeneste i de franske eller allierede styrker finder med henblik på indrømmelse og udbetaling af en alderspension efter forordning nr. 1408/71 anvendelse på statsborgere fra andre medlemsstater, også hvis de har tjent i andre allierede styrker end de franske.